

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, De Plerisque Functionibus, & Obligationibus, ad Parochias, Parochos & Parochianos attinentibus

Engel, Ludwig

Salisburgi

§. 1. Quid sit votum, quænam ejus Requisite & Obligatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40922

P A R S V.

De Votis, Juramentis & Usuris
tanquam materijs practicis Parochis
scitu quoque utilissimis.

C A P U T I.

De Votis.

V Otorum materia quotidie Parochis & Con-
fessariis obvia est, angitque bonas animas,
quare & hanc, utpote ad curam pastora-
lem plurimum pertinentem inferere volui, optout
ex voto sit.

§. I.

Quid sit Votum, quænam ejus requi-
sita & obligatio?

S U M M A R I A.

1. *Votum quid, & quomodo differat à proposito.*
2. *Si dubitetur, fueritne votum vel propositum, præsumitur, non fuisse votum.*
3. *Votum aliud explicitum, aliud implicitum.*
4. *Voto obligatur etiam qui non habuit animum servandi; secus, si se non obligandi.*
5. *Quanta deliberatio requiratur in voto; & quid, si dubitetur an fuerit sufficiens deliberatio.*
6. *Qualis error tollat obligationem voti.*
7. *Difficultates novæ emergentes, vel non prævisæ*

CHY

cur potius tollant obligationem voti, quam contractuum.

8. *Votum debet fieri Deo, saltem mediate, ut si fiat Sanctis.*
9. *Votum debet esse de meliori bono, & ibi an res indifferentes, vel res bona ob malum finem voveri possint?*
10. *An & quando valeat votum contrahendi matrimonium?*
11. *Voveri possunt etiam ea, qua alias sunt de precepto.*
12. *Quanta sit voti obligatio, & an detur parvitas materia.*
13. *Quamdiu executio voti differri possit, & an providens impedimentum teneatur prevenire.*
14. *Quid, si votum sit parum de re possibili, parum impossibile.*
15. *An votum possit per alium impleri.*
16. *Exponitur tex. in c. quod super, de voto.*
17. *Vota quatenus obligent successores. Alia Summaria invenies in §. seq.*

Votum communiter definitur quod sit, promissio deliberata Deo facta de meliori bono. Dico primo: *Votum esse promissionem, ut distinguatur à proposito, nam propositum concipitur sine actuali obligatione; unde qui propositum utcumque firmiter & efficaciter conceptum non servaverit, peccati propterea reus non erit, quia nulla se obligatione obstrinxit, c. 3. & ibi gl. de voto & voti red. Contingit non raro, ut homines dubij reddantur, anne votum,*

- 2 vel solum propositum conceperint? † In quo dubio poterit præsumi, non fuisse votum, quia in dubio melior est conditio possidentis, c. in pari. de R. 1. in 6. fuit autem talis dubitans prius in possessione libertatis, quâ eum non constat privatatum esse. Item in dubio non est obligatio inducenda. L. Ariannus. de O. & A. Henr. Zoëf. aut tit. Decret. de voto. n. 50. Suar. de voto lib. 4. c. 5. non obstat, quòd in dubio tutior via sit tenenda: quia hæc regula plerumque est tantum de consilio, non de præcepto, nisi quis in dubio practico perseveraret, neque ad ejus depositionem se resolvere posset, tunc enim non liceret agere cum conscientia practice dubia. Item in dubia irregularitate orta ex homicidio, quando factum scilicet homicidium, vel mutilatio, est certum, & tantum culpa incerta, ad quale scandalum & offensionem hominum evitandam jussit subinde Pontifex tutiorem viam & abstinentiam ab Ordinibus eligi, c. ad audientiam. 3. & c. pen. de homicidio.
- 3 Porro hæc promissio aliquando est implicita & actui, quem quis agit annexa: ut si Clericus suscipiat SS. Ordines, quibus scit votum castitatis annexum esse, hoc ipso eandem promittere censetur, c. un. h. t. in 6. quemadmodum de Jure Civili sunt tacita pacta juxta L. 2. ff. de pactis, & obligationes, quæ ipso facto contrahuntur, & ex quasi contractu appellantur, toto tit. Instituit. de obligat. quæ ex quasi contractu.
- 4 Sed quid, si aliquis promissionem quidem votivam

votivam faciat, non tamen animum habeat illud votum servandi? e. g. si habens domi concubinam, emittat votum castitatis, vel SS. Ordines Clericales suscipiat, anne tale votum valebit? R. affirmativè, quia obligatio voti est distincta ab executione voti, nec ab ea dependet, unde rectè obligatio sine executione consistere potest, prout sine dubio is, qui de facto votum non servat, nihilominus voto tenetur, *Navar. in manuali, c. 12. n. 27.* & in simili obligationem ad matrimonium B. Virginis cum S. Josepho fuisse sine intentione executionis superius p. 3. c. 5. Sect. 2. n. 10. tradidimus.

Aliud verò dicendum, si quis non tantum non habuerit animum non servandi votum, sed etiam non habuerit intentionem se obligandi, & verba merè extrinsecus protulerit, intrinsecè autem contrariam protestationem fecerit; talis enim voto non obligabitur, quia nulla est obligatio sine consensu tacito vel expresso, & si Clericus in susceptione SS. Ordinum non habuerit intentionem vivendi castitatem, non obligabitur quidem ad cœlibatum ex voto, obligabitur tamen ex præcepto Ecclesiæ, interim graviter peccabit, quia decipit Ecclesiam, quæ non vult alicui sacrum Ordinem dari, nisi qui se castè victurum promiserit, *cap. 1. dist. 27. Sc 1. dist. 28.*

Quòd si quis suscipiens SS. Ordines penitus ignoraverit obligationem voti esse annexam,

xam, non videtur voto adstrictus, quia ignorantia tollit voluntatem & consensum, nisi ut plerumque fit, habuerit generalem & implicitam intentionem se obligandi ad illa omnia, quæ conditio Ordinis requirit, quamvis in specie de voto castitatis nihil seiverit.

§ Dico secundò, votum esse *promissionem deliberatam*, ubi aliqui perfectam deliberationem & majorem, quàm ad peccatum mortale requirunt, ut Lessius *de voto, dubio 1. n. 4.* alij autem probabilius statuunt, eam deliberationem, quæ obligaret nos diabolo per peccatum mortale, sufficere ad obligandum nos Deo per votum, si scilicet plena advertentia accedat, ut vovens sibi præsens sit, & sine subitaneo motu vel animi passione iudicium ac deliberationem perturbante advertat se vovere, *Gutierrez Can. quest. l. 2. c. 22. n. 7. arg. c. sunt qui opes. 17. q. 4. § c. 2. h. 1.*

Quid, si dubitetur, an adfuerit sufficiens deliberatio? Sunt, qui hoc & superiori casu *sub n. 2.* pari passu procedunt, censentque possessionem, & consequenter præsumptionem stare pro *libertate*. Tutius tamen videtur, ut hoc casu possessio & præsumptio pro voto asseratur. Nam quando certum cum incerto concurrat, possessio regulariter stat penes id, quod certum est, sicut in possessorio iudicio, qui actus possessorios certos præsentat, præfertur illi, qui per petitorium disputat, tales actus non fuisse legitimos, usque dum reverà

NON

non legitimos fuisse demonstraverit. Atqui in ista hypothefi fupponitur votum fuisse certò emiffum, & tantùm dubitatur an cum fufficienti deliberatione, ergò poffeffio fiat pro voto, in altero autem casu, conftat, me prius fuisse liberum, & dubitatur de ipfo voto, ergò poffeffio eft penes libertatem. *Vid. Sanch. de matrim. l. 1. diff. 8. n. 10. & Sufius l. 2. diff. 41. n. 31. & feq. Zoes. h. t. n. 29.*

Vota autem ex metu cadente in constantem virum emiffa non obligant, cum non fint promiffio voluntaria & libera, dummodò metus fit iniuftus ab extrinfecco, & ad finem eliciendi votum incuffus, vel faltem votum pro medio evadendi concessum, veluti *inc. 1. De his que vi metusve*, dicitur, non valiffe profeffionem mulieris in Monasterio, quæ fufpecta de adulterio à marito tradita fuit ministris occidenda, à quibus tamen dimiffa erat fub conditione, ut Monasterium ingrederetur. Secùs eft, fi metus tantùm proveniat ab intrinfecco timore, vel ab extrinfecco quidem, fed qui non fit ad eliciendum metum incuffus. Unde non eft dubitandum, quin valeant vota metu naufragij, latronum, vel infirmitatis emiffa, *c. ex parte. 9. de conversione conjug. Suar. 1. de voto. c. 7. Sanch. de matrim. l. 7. d. ff. 29. n. 5.*

Circa errorem aut deceptionem, qui aliter quando in votis intervenit, distinguitur inter vota *simplicia & solemnia*, simplicia enim cum fola voluntate voventis fine actuali fui tradi-

tione constituentur, non tantum expressas, sed
 etiam tacitas condiciones admittunt: ac proinde
 error in causa etiam merè impulsiva, aut circumstantijs
 solùm accidentalibus notabiliter tamen rei statum mutantibus obligationem
 voti tollere potest, si vovens ita constitutus sit,
 ut non nisi in talibus circumstantijs se obligare
 intendat, v. g. si voveat peregrinationem, quia
 putat esse vicinam & facilem, aliàs non facturus
 tale votum, postea verò audiat esse remotam,
 difficilem & sumptuosam. Ita generalem regulam
 tradunt DD. Antonin. Ang. Sylv. Hostiens. Navar. & alij plures apud Sanch. de
Matrim. l. 10 disp. 9. n. 15. quòd vovens non
 obligetur in eo eventu, quem excepisset, si
 tempore voti emissi cogitasset, tum quòd in talem
 eventum censeatur, se virtualiter noluisse
 obligare, tum quòd *in generali promissione non veniant ea, quæ quis verisimiliter in specie non promississet, c. in generali. de R. l. in 6. c. qui ad agendum. de procur. in 6. clem. 2. eod. tit.* Quam
 quidem doctrinam tunc veram censet Sanch. *de l. 1. n. 16.* si eventus ignoratus claudatur
 in virtute voluntatis vovendi, & non sub objecto
 promissionis, aut sit causa finalis, ut si quis
 voveat dare Paulo eleemosynam, quem ignorat
 locupletem: secus verò, si includatur in
 virtute aliorum actuum vel habituum & claudatur
 sub objecto promissionis, aut sit causa merè
 impulsiva, e. g. non vovissem Paulo pauperi
 eleemosynam si scivissem furem, ebriosum

briosum &c. quæ tamen pauper est, claudetur sub objecto promissionis scilicet elemosynæ, & idcirco votum obligat. Verùm hæc limitatio, quæ ob magnam inbilitatem, & plurimas difficultates ac scrupulos in singulis factis emeruros haud facile poterit Confessariis, nedum confitentibus ad clarum intellectum explicari, non videtur mihi necessaria, sed id potissimum attendendum esse, an quis eventu ignorato præcognito vovisset, vel non; si non vovisset, deficit perfecta voluntas in talibus circumstantijs, siue jam ad objectum promissionis pertineant, siue non, & habet locum regula *d. c.* quòd *in generali concessione non veniant ea, quæ quis verisimiliter in specie non fuisset concessurus, & verba accipienda sint secundum verisimilem atque adeo etiam habitualem intentionem proferentis, c. 2. de appell.*

Non obstat, quòd alij contractus non rescindantur ob difficultates postea emergentes, quibus prævisis non fuissent iniuri, cum aliàs nulla forent firma inter homines commercia, si eut argumentatur Sanch. *de l. n.* 14. Lessius *de voto dub.* 2. n. 10. nam responderi potest, imprimis frequentissimas in jure esse rescissiones contractuum ob accidentia non prævisa, veluti si occultum rei emptæ vitium detegatur, si malus vicinus celatus fuerit &c. *l. t. de adil. edict.* & *de act. empt.* si conductor adium spectris vexetur, latrones timeat &c. *L. habitatores. ff. locati.* Deinde quidquid sit de contractibus, qui simpliciter acceptantur ab hominibus, atque ad fir-

manda commercia & minuendas lites non facile solent leges concedere rescissionem, vel admittere exceptionem deficientis consensus, aliud tamen est in voto, quod cum principaliter fiat Deo, qui voluntatem nostram & animi consensum perfectissimè cognoscit, non censetur acceptare, in illis circumstantijs, quas non prævidimus, & si prævidissemus consensum minimè daturi fuisset. cessat etiam in votis minuendarum litem, & firmandorum commerciorum ratio, imò potius è contrario per nimium rigorosam & scrupulosam simplicium votorum obligationem lites & anxietates in conscientijs generamus, & homines à meritorio novendi actu deterremus, *Laym. de voto, c. 3. n. 4.* nimis enim durum est dicere, quòd Deus me obliget ex mea voluntate (neque præceptum voti servandi aliter obligat, quàm ex voluntate humana præsupposita) in tali casu & circumstantia, ad quam ipse scit, quòd voluntas mea se non extenderit; huc referri potest, quod cum Joan. And. & Molina tradit Zoël. *h. i. n. 56.* votentem abstinentiam vel jejunium diebus Veneris, non teneri, si Natalis Domini in diem Veneris incidat.

At verò *solemnia* vota cum per actualem sui traditionem perficiantur, & regressio ex Monasterio post professionem emissam admodum scandalosa sit, regulariter non irritantur ex errore vel deceptione: quia censetur professus se absolute & simpliciter obligasse sine reservatione vicijus tacitæ conditionis, si hoc vel illud fuerit

&c.

&c. prout exemplum ponitur *in c. ex parte. 14. de conversione conjugatorum.* ubi mulier post matrimonium ratum ingressa est Religionem, quia audivit maritum esse leprosum, respondet ibidem inter cætera summus Pontifex, quòd matrimonium fuerit dissolutum & valida professio, si qua facta sit, licet fortassis causa, quæ ad ingressum movit, falsa extiterit. hinc est, quòd illa regula, *dolus dans causam contractui bonæ fidei facit contractum nullum*, desumpta *ex L. 7. ff. de dolo.* non procedit in illis contractibus, qui per actua- lem sui traditionem perficiuntur, ut in profes- sione religiosa & matrimonio carnali, quorum annullatio propter scandalum non ita facilè ad- mittenda est. nisi tamen error sit circa substan- tialia Religionis, v. g. si ideò aliquis certum Monasterium ingrediatur, quòd putet in eo li- cere habere proprium, aliàs nullo modo ingres- surus. *vid. Sanch. d. l. à. n. 18. Laym. in Theol. moral. lib. 4. tract. 4. c. 1. n. 5.*

Dico tertio, votum esse *promissionem Deo fa-* 8
ctam, si enim aliquis tantum intendat se obligare homini non Deo, v. g. si quis promittat Confes- sario aut parentibus certum locum vitare, talis promissio votum non erit, nec per ejus transgres- sionem sacrilegium committetur. Non autem requiritur, ut votum immediatè Deo fiat, dum- modò finaliter in Deum dirigatur, sic votum ad Sanctos, vel eorum imagines factum verum vo- tum est, quia saltem mediatè Deo fieri censetur, quatenus id, quod petitur à Deo, per interces- sionem

tionem Sanctorum impetrari speratur. *Syl. verbo votum. n. 3.*

Dico *quarto*, votum debere esse *de meliori bono*: quia si res *indifferens*, quæ moraliter nec bona nec mala sit, & multò magis si ex se vel leviter mala sit, voveatur, inutile votum erit: nisi tamen res *indifferens* bono aliquo fine cohonestetur. unde licet non obliget votum non intrandi certam domum, non gestandi gladium, valebit tamen, si propter evitacionem fortè periculi peccati fiat, vel si aliquis nimis affectus esset erga talem actum *indifferentem*, & ideò pro sui mortificatione voverit abstinenciam ab eo.

De illis votis difficultas est, an valeant, in quibus res bona quidem vovetur, sed ob finem malum v. g. si dux ad injustum bellum proficiscens votum faciat extruendi templum, si victor evaserit, vel usurarius voveat largam eleemosinam, si usuras integras à debitoribus perceperit. **R.** Talia vota ordinariè non valere, quia facere votum ad impetrandam à Deo rem illicitam, vel tanquam in gratiarum actionem, quòd res illicita quasi per Dei auxilium acquisita sit, est mala & blasphema operatio, quia Deo adscribit operationem peccati, quæ ipsi non congruit, nisi prædictæ conditiones quasi pro tempore exsolvendi voti simpliciter facti statuuntur. v. g. quòd vovens velit templū ædificare, vel eleemosynam dare, postquam victoriam reportaverit, absque intentione mediante voto talem illicitum finem consequendi.

Alia

Alia est ratio, si quis rem bonam, jejunium
v. g. aut eleemosynam voverit ad finem impe-
trandi à Deo rem temporalem licitam & ho-
nestam, vel in gratiarum actionem, quòd obti-
nerit v. g. officium in aula, dives matrimo-
nium &c. quia similia à Deo tanquam eorum
authore petere, vel pro impetratis gratias agere,
bonum & honestum est.

Præterea non sufficit, ut votum sit *de re bona*
aliqua quacunque, si per id præjudicaretur *meliori*
bono. unde regulariter non valet votum con-
trahendi matrimonium, † quia per id impeditur ¹⁰
continentia & ingressus in Religionem, bonum
melius, & perfectius *1. ad Cor. 7. Trid. s. 24.*
Can. 10. propterea in definitione dictum est,
votum esse *promissionem de meliori bono*. nam Deo
non potest esse gratum & acceptum, quòd ali-
quis vovendo minus bonum, hoc ipso se obli-
get, quòd non velit amplecti majus bonum.

Dixi autem, votum matrimonij *regulariter*
non valere, nam ab hac regula aliqui casus ex-
cipiuntur. Ut I. Si per matrimonium possit
procurari bonum publicum, pax, Religio inter
Magnates. II. Si fiat causa pietatis ad liberan-
dam faminam ex statu vel periculo peccati,
quod liberanti proficiet in remissionem pecca-
torum. *c. inter opera. 20. de spons.* III. Si vovens
ipse frequenti periculo peccati obnoxius sit, cui
aliter quam per matrimonium haud facile me-
deri queat. Si tamen ex post speraret se cum Dei
gratia continere, & v. g. Religionem ingredi
posse,

posse, non obligaret votum in præjudicium status perfectioris. Sicut etiam in priori casu, volunt DD. votum non obligare cum exclusione Religionis, sed tantum conditionaliter, si aliquam ducturus est. *Zoes. h. t. n. 23. Laym. d. l. c. 2. n. 12. Suar. lib. 2. de vot. c. 9. n. 23.* Si quæras, cur potius juramentum de ineundo matrimonio alicui factum simpliciter obliget, *c. commissum. 16. de spons.* & non etiam votum? respondetur, votum fieri principaliter Deo, qui id non acceptat in præjudicium melioris boni, juramentum autem fieri homini cum divina solum attestazione, qui id simpliciter acceptat, quatenus sibi inde jus & utilitas quæritur. interim etiam juramentum habere tacitam conditionem, *nisi jurans maluerit Religionem ingredi,* communius sentiunt DD. ait tamen Pontif. *in d. c. 16.* tutius esse, prius matrimonium contrahere, & postea ingredi, sed id DD. explicant, si multum interesset sponsæ vel ob infamiam, vel lucrum antenuptialis donationis ex statuto &c. *vid. Sanch. de matrim. lib. 1. disp. 43. n. 6. Zoes. ad ut. de sponsal. n. 29.*

¶ *Cæterum autem non tantum ea, quæ de Consilio Evangelico sunt, voveri possunt, sed etiam ea, quæ sunt de præcepto. v. g. non blasphemare, non fornicari, &c. ut aliquis ex gravitate & duplicitate obligationis tantò magis à peccato abstereatur; nihil enim impedit aliquem circa eandem rem pluribus obligationibus teneri, veluti si rem alienam, quam ex jure divino & naturali*

turali restituere debeo, etiam per specialem promissionem me restitutum pollicear. Latius hæc prosequitur Less. *de voto. dubio 7. Laym. de voto. c. 2.* ulterius post explicatam voti definitionem circa ejus obligationem & executionem

Quar. 1. Quæ & quanta sit voti obligatio? 12

R. De fide certum esse, quod omne votum validè emissum ex virtute Religionis obliget ad præstandum id, quod voto promissum est, juxta illud *Dent. 23. Si nolueris polliceri, absque peccato eris, quod autem semel egressum est de labiis tuis, observabis. & illud Psal. 75. Vovete, & redde Domino Deo vestro.* estque transgressio voti peccatum ex genere suo mortale, quia violare fidem & promissionem Deo datam gravis culpa est; aliquando tamen ob parvitatem materia veniale esse potest, puta si ex materia voti aliqua pars subtrahatur, & votum pro majori parte impleatur. v. g. si vovens orare rosarium unum vel alterum *Ave Maria* omittat.

Quid, si tota materia voti sit parva v. g. si quis voverit singulis diebus orare unum *Ave Maria* & illud omittat? adhuc venialem tantum culpam esse docet Lessius *de voto. dub. 9. n. 58.* & ita testatur plerisque sentire Recentiores. consulèrem tamen pro tutiori, ne tale peccatum facile in Confessione omittatur, quia aliqui graves DD. in diversa sunt opinione. *Cajet. de jurament. q. 49. art. 7. Ang. v. votum. l. 3. q. ult.*

Deinde in foro etiam extrinseco Ecclesiastico ille

ille

ille, qui scitur votum fecisse, ad eius observationem rectè compellitur, quia Ecclesia iudicat de quovis peccato mortali, & prævare debet, ne crimina committantur. *c. novit. de iudicijs. c. quod super. in fine. 7. de fide instrum* præsertim si Ecclesiæ vel alterius inter sit, votum impleri, ut quia aliquis voto se obligavit Ecclesiam edificare, pauperibus vel terræ sanctæ subvenire &c. *c. licet. 6. h. t.*

Q. 3 *Quar. II.* Quàm diu executio voti differri possit? *R.* Si certum tempus vovens ipse sibi determinaverit, illud sine peccato elabi non patietur: si præviderit impedimentum illo tempore futurum, tunc votum prius exsolvere debet, neque elapso tempore, si votum non impleverit, hoc ipso liber erit, sed postea implere debebit, nisi votum ob specialem Dei cultum ad hunc, & non alium diem determinatum sit. v. g. si quis in festo certi alicujus Sancti se jejunaturum promisit, & illo die non jejunavit, peccavit quidem, sed alio die jejunare non tenebitur. Imò tamen si præviderit impedimentum, non cogetur anticipare: quia tunc solum anticipatio prævisio impedimento est necessaria, quando obligatio est absoluta, & tempus tantum dilatio executionis, secus verò si tempus sit quasi pars voti, & votum proprium diei onus. *Suar. de voto. lib. 4. c. 14. Zoëf. h. t. n. 54.*

Quòd si nullum certum tempus vovens sibi præfixerit, debet votum exequi, quamprimum commodè potest, juxta illud *Deut. 23. cum vo.*

zum voveris Domino, non tardabis reddere, quia
 requirit illud Dominus Deus tuus, & si moratus
 fueris, reputabitur tibi in peccatum, quemadmo-
 dum etiam in alijs obligationibus ab eo, qui
 se sine certo tempore obligavit, res statim peti
 potest, quamprimùm debitor facultatem sol-
 vendi habuerit, *l. promissor. §. 1. ff. de constituta
 pecunia*, ita tamen ut juxta humanum modum
 & arbitrium boni viri hæc res accipiatur, neque
 enim qui fortassis peregrinationem vovit, coi-
 geretur diebus ac noctibus, vel omni tempestate
 & periculo & incommoditate contempta illam
 explere, *arg. text. notab. in l. continuus. 137. §. 2.
 ff. de verb. obligat.*

Quær. III. Si Votum pro aliqua parte sit mo- 14
 raliter vel physicè impossibile, utrùm saltem
 obliget quo ad partem possibilem? *R.* Esse di-
 stinguendum, utrùm materia voti sit *dividua*,
 vel *individua*, priori casu locum habebit *regula*
36. juris. in 6. quòd utile non vitietur per inutile;
 adeòque si vovens votum implere secundum
 unam partem non possit, tenebitur secundum
 eam, quam potest. Quare qui vovit se je-
 junaturum totâ septimanâ, si singulis diebus id
 sine periculo facere non possit, tenebitur illis
 diebus, quibus potest. Item qui vovit, se
 Ecclesiæ donaturum 1000. florenos, si propter
 supervenientem paupertatem totam summam
 dare nequeat, tenebitur ad illam partem, quam
 dare potest salvâ congruâ suâ sustentatione. Il-
 lam tamen exceptionem hic addunt DD. nisi

MAN. PAROCH.

Qd

pars

pars impossibilis sit *principalis*, & altera tantum *accessoria*, & non aliter quam respectu illius *principalis* promissa. Unde qui vovit se peregrinaturum ad certam Ecclesiam, & ibidem oblationem facturum, si peregrinari non possit, non tenebitur oblationem eò mittere, juxta vulgatum, quòd *principale trahat ad se accessorium*, si tamen oblatio esset in magna quantitate promissa, tunc censeretur illa *principaliter* esse in obligatione, & peregrinatio tantum *accessorie*, ideòque peregrinatione impossibili illa oblatio transmittenda foret; nam pereunte *accessorio* non perit *principale*.

Altero autem casu, si materia voti sit *indivisa*, tunc una parte impossibili non tenebitur vovens possibilem implere. v. g. qui vovit templum ædificare, & propter supervenientem inopiam totum ædificare non potest, non tenebitur capellam ædificare. *Suarez de voto. lib. 2. c. 2.* Generaliter autem tota hac quaestio potissimum ex intentione voventis resolvenda est, an voluerit se ad omnes partes voti collectivè tantum sumptas, vel etiam ad singulas divisim obligare. In dubio quando nec ex conjecturis constaret de intentione voventis, suaderem observationem partis possibilem, quia in dubio tutior via est tenenda saltem de consilio, sed multum renitenti non auderem imperare, quia in dubio non est facilè inducenda obligatio, *l. Ariannus. de oblig. & act.* & votorum obligatio ex communi sententia non est amplianda, sed strictè

strictè accipienda, arg. c. ex parte ubi. Panorm.
de censibus. Item in obscuris quod minimum est,
sequimur regul. 30. juris in 6. Sanch. de matrim.
lib 9. Diss. 35. n. 8.

Quar. III. An liceat votum per aliam per- 15
sonam implere, vel an teneatur per aliam im-
plere, qui per se ipsum non potest?

R. I. Esse distinguendum inter vota *persona-*
lia, realia, & mixta, votum *personale* est,
quando solum factum proprium promissum
est, ut jejunium, oratio &c. Votum *reale*,
quando vevens promisit se aliquid daturum
v. g. eleemosynam aut dotem pro Ecclesia.
Votum denique *mixtum*, quando præter do-
nationem rei etiam ipsa actio seu functio perso-
nalis promissa est, ut peregrinatio cum oblatione.

R. II. Votum *personale* vel etiam *mixtum*,
(si nullum subsit impedimentum ex parte vo-
ventis, de quo infra) per ipsam personam vo-
ventem implendum est, nec per aliam impleri
potest, quia illa tantum & non alia obligata est;
neque hic locum habet regula, quod *quis per*
alium facit, per se ipsum fecisse censetur, prout ea-
dem regula nec in alijs casibus obtinet, in quib-
us ipsius personæ obligatæ factum, ejusque
industria maximè pro majori sui mortificatio-
ne promissa est. Votum autem *reale* aliquando
per aliam personam impleri potest, ut si quis
solvat pro me eleemosynam quam promisi da-
re pauperibus, quia tunc cenietur mihi donasse
pecuniam, & ita brevi manu illa eleemosyna de

meo data esse, prout observat Sanchez, *lib. 4. moralium. c. 10. n. 10.*

¶ III. Qui non potest votum *personale* v. g. jejuniij aut orationis per se implere, non tenetur id implere per alium, quia actus non obligat ultra intentionem agentis, fuit autem intentio voventis, suam tantum non alterius personam obligare, & quilibet vovet eo animo, ut velit se & non alium affligere. Illum tamen casum excipit Sanch. *d. lib. 4. c. 15. n. 9.* Si votum *personale* non tam intendatur pro sui afflictione, quam pro utilitate alterius, v. g. si quis votum fecerit jejuniij aut missæ dicendæ pro redemptione animarum in purgatorio, quæ sententia Sanch. videtur habere æquitatem, & propterea voventi consulenda, cum finis voti tali casu etiam per alium obtineri possit, si tamen vovens non posset facile habere alium per quem votum impleat, non foret cogendus, nisi fuisset ipsius intentio, implendi votum sive per se sive per alium, nam in dubio quilibet præsumitur se tantum obligare voluisse.

¶ 16 Sed his opponi posset difficilis textus *c. quod super. 8. X. de voto.* ubi S. Pontif. decidit, quod illi, qui fecerunt votum succurrendi terræ Sanctæ, si ob impedimentum perpetuum in propria persona ire, aut militare nequeant, teneantur expensas quas facturi fuissent transmittere, & votum per alios exequi. Hanc decisionem non esse ex natura hujus voti (utpote quod potius *personale* quam reale sit) sed ex præsumptione

mente voventis, qui in defectu suæ personæ ad expensas se obligasse censeatur, existimat Paul. Laym. d. L. c. 3. in fine. cum Palud. Nav. & alijs Verùm quia non est bene credibile, quòd S. Pontifex voluerit quæstionem voti, quæ immediate conscientiam tangit, ex præsumptione, non habeat locum in conscientia nisi veritas subsit, decidere, & verba in d. c. 8. ita simpliciter proferuntur, ut nulli supposito, vel præsumptioni inniti videantur: propterea magis puto, votum peregrinationis Hyerosolymitanæ, quod non causa devotionis, sed in subsidium Terræ Sanctæ emissum est, accenseri votis *realibus* vel *mixtis* in quibus principale est id, quod est *reale*, ideòque habere locum, quod dicitur in seqq. responsionibus. Nam tunc votum dicitur tale, quando in eo principaliter consideratur & intenditur utilitas Ecclesiæ vel piæ causæ, accessoriè autem devotio vel labor personæ, sed in promisso subsidio terræ sanctæ utique principaliter intenditur utilitas Ecclesiæ Catholicæ, accessoriè autem personæ labor, qui benè & forsan fructuosius potest per substitutum impleri: ergo &c.

R. IV. Vota *realia* per alium implenda sunt, si per ipsum voventem impleri non possint, quia nihil interest, an ipse vovens an alius ejus nomine etiam de ipsius substantia eleemosynam expendat.

R. V. In votis *mixtis* quantum ad eorum realitatem quæstio dependet à præcedenti, an

Q 3

nimi-

nimirum, si votum quo ad partem obligationis personalis sit impossibile, impleri debeat saltem quo ad obligationem rei, ubi proinde illa distinctio est adhibenda, quam ibidem tradidimus, an scilicet id, quod est reale voti v. g. peregrinatio, & in ea oblatio, fuerit accessorie vel principaliter in obligatione, item an intentio votantis fuerit se ad singulas partes voti divisim obligare. *vid. Suar. de voto. lib. 2. c. 1. & 2. Laym. d. l. c. 2.*

17 *Quar. V.* An & quatenus vota defuncti obligent heredem? *R.* Rursum distinguendum esse inter vota, nam vota *realia* regulariter omnia ad heredem transeunt, & per eum expleri debent, quia sunt onus bonis defuncti annexum, quod consequenter in heredem transmittitur, *ex parte, de censibus.* Quamvis autem executio voti *realis*, quod defunctus fecit ante omnia legata etiam pia fieri debeat, cum obliget animam defuncti, ante alia verò debita, quæ creditoribus defuncti ex iustitia debentur, votum non est solvendum. Nam votum reale tantum debetur ex *bonis* defuncti, non autem sunt *bona* nisi *deducto are alieno.* quare si deductis debitis non remaneat tantum, ut eleemosyna vel donatio à defuncto per votum promissa possit ex toto impleri, sufficit si heres impleat & exequatur, in quantum vires hereditatis patiuntur. *Sanch. d. c. 15. n. 39.* ita tamen ut nullam *Falcidianam* vel *Trebellianicam* detrahat, quia cum in legatis piis, ad quæ defunctus non fuit obliga-

tus,

us, non detur *Falcidia* detractio, *auth. similiter. C. ad L. Falcid. Tyraq De priv. pia causa. priv. 26.* multò minus dabitur sive ex Lege sive ex voluntate defuncti in voto, in quo defunctus propriam animam obligavit.

Vota *merè personalia*, ut jejunia, peregrinationes & similia heres regulariter implere non tenetur, quia jura & obligationes, quæ personæ defuncti in individuo cohærebant, non transeunt in heredem, nisi ultro se impleturum promississet, vel sub hac conditione implendi votum heres institutus fuisset. *c. licet. 6. & ibi DD. h. t.*

Neque ea vota quæ nonnunquam faciunt communitates, oppida, vel civitates peregrinandi, jejunandi &c. in ratione voti & sub reatu sacrilegij obligant successores, sed potiùs ex pacto, consuetudine vel statuto, accedente approbatione expressa vel saltem tacita Episcopi, qui etiam ejusmodi leges vel consuetudines *diacelanorum* ex causa abrogare potest. *vid Sanchez. d. c. 15. n. 19. Laym. d. c. 3. sub. n. 6. Suar. de voto. l. 4. c. 9. n. 10.*

In votis *mixtis* iterum attendendum est, an defunctus ita voverit, ut si id, quod fuit *personale* in voto non potuisset implere, saltem tenebatur implere id, quod fuit *reale*? vel an *personali* impossibili non tenebatur etiam ad *reale*? Priori casu heres tenebitur ad rem præstandam, non autem posteriori, *Suarez, d. lib. 4. c. 11.*